

LÄHEMAD ÜRITUSED

Kolmapäeval, 03. juulil – kell 12.00 Eesti Spordimuuseumis ESAS-i seltsipäeval on külaliseks kauaaegne Tartu Ülikooli naisvõimlemise õppejõud Ethel Kudu, kes räägib oma juurtest ja pikast sinasõprusest võimlemisega.

Laupäeval 10. ja pühapäeval 11. augustil on ESAS-i suvekool Lohusuus Tartu spordiveteranide Lagedi puhkekodus. Eelregistreerunutel ja seni kõhelnutel palume tingimata oma osavõttu kinnitada hiljemalt 18. juuliks (kas kirjalikult, tel. 07/300754 või 07/300750 või mob. 056497632, E-mail – enn@spordimuuseum.ee), et juhatusel oleks kindlus osavõtjate arvu suhtes (see teadmine on väga oluline asjatute kulutuste vältimiseks) ja võimalik sellest lähtuvalt lahendada transpordi ning olmeküsimused.

Kavas on laupäeval Enn Mainla ülevaade Eesti Spordimuuseumi tööst uutes tingimustes spordiajaloolise materjali kogumisel, läbitöötamisel ja tutvustamisel, arutelu Eesti Spordiajaloo Seltsi võimalustest tõhusamaks koostööks selles vallas. Samuti diskussioonid Eesti Spordiajaloo Seltsi edasiste võimalike tegevuskavade üle ning Eesti spordiajaloo uurimise ning kirjasõnas avaldamise teemadel. Pühapäeval on külaliseks Eesti Olümpiakomitee peasekretär Toomas Tõnise, kes räägib uuenenud Eesti Olümpiakomitee tegevusest ja plaanidest. Loomulikult jätkub aega ka sportlikuks lõõgastuseks ja Peipsi veemõnude nautimiseks.

Kolmapäeval, 4. septembril – kell 12.00 Eesti Spordimuuseumis Tartus, Rüütli tn 15 toimub **järjekordne seltsipäev**. Esineja pole veel kindel, kuid kahtlemata tuleb kohtumine huvitava inimesega.

Kolmapäeval, 2. oktoobril – kell 12.00 toimub ESAS-i seltsipäeva raames **koolitus Eesti Ajalooarhiivis** Tartus, Liivi tn 4. Tutvutakse arhiivi kogutud rikkalike materjalide kasutamise võimalustega spordiajalooliseks uurimistööks.

NB! NB! NB! Teatajas ilmunud informatsiooni ürituste kohta palume võtta osalemise kutsena, sest postikulude kokkuhoiu vajaduse tõttu ei pruugi iga ürituse kohta eraldi kutset järgneda.

KROONIKA

EESTI MEISTRIVÕISTLUSTE ARENGULUGU

Tallinna osakond korraldas 3. aprilli seltsipäeval Tallinna Matkamajas arutelu teemal “Eesti meistrivõistluste arengulugu”. Seekord jõuti käsitleda ainult kolme ala. Kergejõustikust tegi põhiettekande Erlend Teemägi ja oma täiendused lisas Eugen Piisang. Auto-motosporti lahati kolme kandi pealt: autospordist rääkis põhjalikumalt Uno Aava, Eestis valmistatud võidusõiduautodest “Estonia” andis illustreeritud ülevaate Juhan Sein, mootorrattaspordist sai kuulda läbi isikliku mälestusteprisma Ants Prometilt. Korvpallist oli analüüsi ette valmistanud Rein Järva.

Kuna eelmised ettekanded venisid planeeritust pikemaks, siis kavas olnud Ants Männiste jutt suusatamise meistrivõistlustest lükkus tulevikku. Koosolijate üksmeelne soov oligi, et Eesti meistrivõistluste teemale tuleks veel nii mõnigi seltsipäev pühendada, sest laiemat huvi pakkuvaid alasid on palju.

SPORDIFOTOD SPORDIMUUSEUMIS

13. aprillist kuni 19. maini sai Eesti Spordimuuseumis näha põnevaid spordifotosid näitusel "Spordifotograaf kutsub". Spordimuuseumi fotograaf Aldo Luud tegi üleskutsele vastanud kolleegide tööde hulgast valiku ja üles riputati ligi 60 fotot 7 autorilt. Näituse läbivaks jooneks hetke tabamine ja ootamatus. Töid oli tipp sportlastest ja rahvasportlastest, spordi ilust ja spordi valust, nii tõsiseid kui ka naljakaid hetki spordis.

KALEVIS RÄÄGITI VÕRKPALLIST

Reedel, 19. aprillil Tõnismäe võimlas, Eesti Spordiseltsi Kalevi järjekordsel ajaloopäeval räägiti seekord võrkpallist Kalevis ja legendaarsest treenerist Ivan Dratšovist. Peale avasõnu usaldas ajaloopäevade hing Johannes Nittim edasise juhtimise Jüri Sanderile. Tervitussõnu lausused Kalevi peasekretär Rein-Vello Ojaveri ja värskelt valitud esimees Peeter Kreitzberg. Põhiettekande teemal “Võrkpall Kalevis läbi aegade” tegid Heino Aunin ja Aino Huimerind, Ello-Ragne Maremäe meenutas Ivan Dratšovi naisvõrkpallurite treenerina ja Kalle Kukk rääkis temast kui meeskonna treenerist. Noortemeeskonna NSVL tippu viinud Raimond Pundi lisas huvitavaid tähelepanekuid Ivan Dratšovist kui kolleegist. Eesti Võrkpalliliidu peasekretär Henn Vallimäe andis ülevaate võrkpalli tänasest päevast ja perspektiividest. Mitmes osavõtjad, s.h. Eesti koondise tüüri juures olnud Laimonds Raudsepp, kasutasid lahtise mikrofoni võimalust välja öelda oma arvamused. Lõpuks vaadati filmi Ivan Dratšovist.

Nagu Kalevile omane, oli üritus hästi ette valmistatud ja osavõtjatele jäid seda meenutama teesid.

Kalevi ajaloopäevale Tõnismäe võimlasse oli kogunenud arvukalt kuulajaid, võrkpalli ja Ivan Dratšovi treeneritalendi austajaid.

SPORT JA KANGELASED

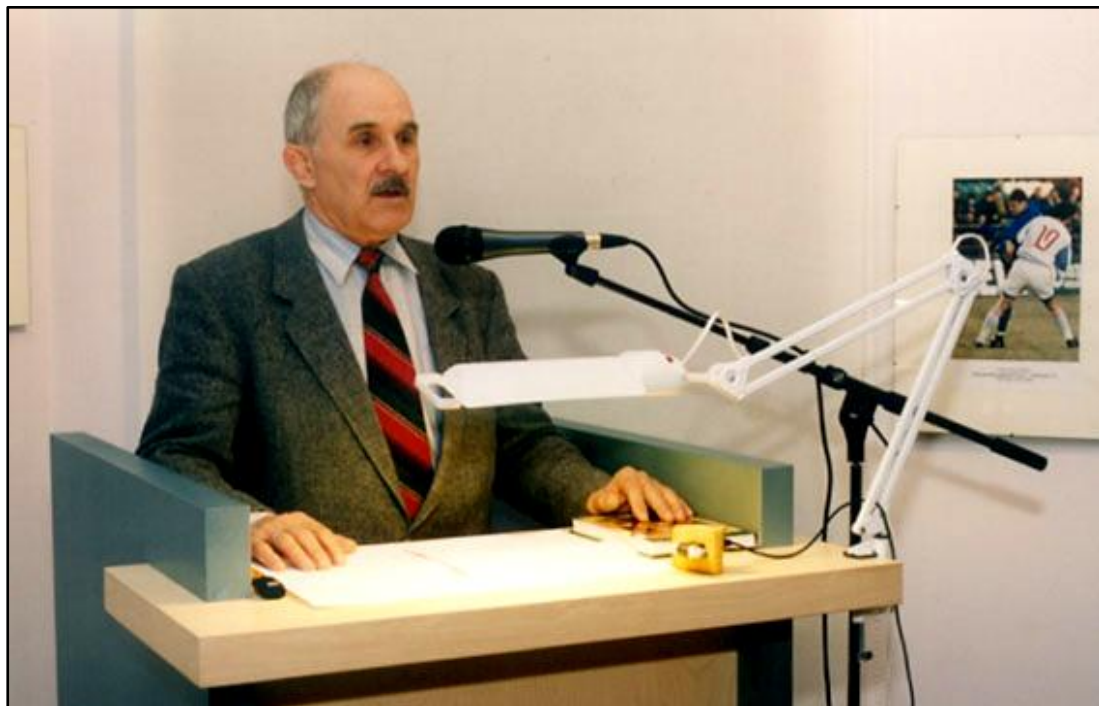
Kolmapäeval, 24. aprillil toimus muuseumis uues majas juba teine Eesti Spordimuuseumi teaduskonverents, seekord kandis see XIV järjenumbrit ja oli teemal “Kangelased ja sport”.

Ettekanded tekitasid elavat mõttevahetust, mida arendati edasi ka välja jagatud hinnangulehtedel.

Diskussiooni tekitas arutelu sportlaste-meediakangelaste teemal (Daimar Lell). Milline on omavaheline suhe mõistetes *meediakangelane - spordikangelane - rahvuskangelane*? Väideldi, et kangelaseks saab tõusta ainult isiksus, kuid kas iga meediakangelane ikka sobib rahvuskangelaseks? Arutleti, et spordikangelane võib tegutseda mitmel erineval tasandil, kusjuures sportlastel tuleb tõsiselt mõelda oma imago kujundamisele. Oluline vastutus on siin kanda ka meedial. Kõlama jäid küsimused, *kas sportlasest meediakangelase tootmine on äri?* ja *kas Eesti spordis üldse on meediakangelasi?*

Tulise arutelu kergitas meie esimese suure spordimehe Georg Lurichi persoon. Mitut ettekannet (Daimar Lell, Kalle Voolaid) läbis sõnum Lurichist, kui esimesest sportlasest-meediakangelasest Eestis. Kas Lurich oli meediakangelane või lihtsalt suur sportlane?

Kaks ettekannet (Atko Viru ja Aigar Saliste) oli pühendatud tuntud pikamaajooksjale Hubert Pärnakivile. Jätkuvalt aktuaalselt kõlab kuulsa jooksja moto – *jooksen alati lõpuni!*

ESAS-i aseesimees, EPMÜ emeriitprofessor Paul Kuldkepp pidamas ettekannet maadlejast ja vabadusvõitlejast Erik Udamist.

Õhku jäi mure vähese spordialase ja üldse memuaarikirjanduse pärast Eestis (Aune Anton). Küsiti, ehk peaks Eesti Spordimuseum selles vallas valitsevat tühimikku kuidagi katsuma täita? Aga võib-olla ka Eesti Spordiajaloo Seltsil selleks potentsiaali? Mis arvate?

50 AASTAT OLÜMPIAMÄNGUDEST HELSINGIS

26. aprillil avati Eesti Spordimuseumis näitus "Helsingi olümpiamängud 1952". Väljapanekuga tähistati 50 aasta möödumist olümpiamängude korraldamisest Soome pealinnas. Helsingi olümpiamängud toimusid 19. juulist 3. augustini 1952.

Näitus valmis Soome Välisministeeriumi ja Helsingi linna tellimusel Soome Spordimuseumis ning see on planeeritud ringlema üle Euroopa. Tartu oli esimene koht, kus seda näitust näha sai. Näitusest valmis ka teine variant, mis ringleb Aasias, tutvustades sealgi Soomet ja olümpialinna Helsingit.

Näitus koosneb 18 suurest pannoost, millest igaüks on pühendatud eri teemale – linn, kangelased, jõud, edu, rõõm jne. Teemasid aitab avada rikkalik fotomaterjal.

Näituse avamisel võtsid sõna ka olümpiahõbemedalimehed Heino Kruus ja Ilmar Kullam, kes on pildil koos ESM-i direktori Mati Tolmoffi ja arendusdirektori Daimar Lellega.

Eesti Spordimuuseum omaltpoolt täiendas näitust eestlaste poolt Helsingis võidetud medalitega (väljas olid kõik viis medalit, Johannes Kotka kuld-, Ilmar Kullami, Heino Kruusi ja Johann Lõssovi hõbe- ning Bruno Jungi pronksmedal) ning teiste huvipakkuvate esemetega.

Kõike seda sai vaadata 9. juunini.

KOOLITUSPÄEV KIRJANDUSMUUSEUMIS

Kolmapäeval, 8. mail koguneti Vanemuise tänavale, kus ESAS-i seltsipäeva raames toimunud koolitusel sai tutvuda Eesti Kirjandusmuuseumi ja tema rikkalike kogudega, jagati ka praktilisi näpunäiteid kirjalike allikate kasutamisel uurimistöös.

Muuseumist ja tema tänastest tegemistest andis ülevaate direktor Krista Aru. Järgnes tutvumine maja huvitavamate kogudega. Üllatas, et fotokogu sisaldab hulgaliselt ka huvitavaid spordifotosid alates Georg Lurichist. Kõige enam ajaloo huvilisele, s.h. spordiajaloolasele on peidus arhiivraamatukogus. Elulugude kogumisest ja ajalooallikana kasutamisest rääkis selle projekti juht Ruth Hindrikus.

Paarikümne osaleja üksmeelne hinnang oli, et saadi teada palju kasulikku ja edasises töös vajalikku.

RAHVUSVAHELINE MUUSEUMITÖÖTAJATE PÄEV

Muuseuminädala ürituste raames toimub 15. mail Eesti Spordimuuseumi õuel Suur Mailaat. Kevadine laat toimub juba kolmandat korda ning see on muutunud rahva hulgas väga populaarseks. Nagu eelmistelgi kordadel, oli seegi kord huvilistel võimalus endale soetada spordikirjandust, märke, medaleid, plakateid jmt. dublette sellest, mida muuseumi kogudes juba piisavalt tallel. Kõigi ostjate vahel loositi päeva lõpus välja hulgaliselt auhindu.

Muuseumitöötajate päeva tähistamiseks 18. mail korraldati Tartu Linnamuuseumi hoovis haarav relvashow "Mõök ja amb". Spordimuuseumi ja linnamuuseumi ühisüritusel oli põnevat uudistamist ja tegemist kogu perele. Relvashow'l tutvustati huvilistele erinevate ajastute mõõgavõitlust – keskajast tänapäevani välja. Üles astusid klubi "Escrime" vehklejad ning korporatsiooni "Sakala" esindajad. Ammulaskjad rääkisid tõeliselt hirmuäratava relva – ammu ajaloost. Kõik soovijad võisid ambe ka lähemalt uudistada ning oma täpsustki proovida. Lastele korraldati samuti erinevaid jõuproove – nooleviskamisest joonistamiseni välja. Avatud oli linnamuuseumi näitus "Relv – inimese sõber ja vaenlane". Nagu muuseumipäeval tavaks, oli kogu üritus tasuta.

JALGPALLIST JA JALGPALLIGA

Eesti Spordimuuseum tähistas jalgpalli MM-võistluste algust 31. mail mitmete üritustega.

Kell 11.00 avati näitus "Jalgpall on parem kui ...". Põnev koguperenäitus on loomulikult inspireeritud ühest sellesuvisest spordi tippündmusest – jalgpalli maailmameistrivõistlustest Jaapanis ja Koreas. Näitusel on eksponeeritud hulgaliselt jalgpallivarustust, uudistada saab Eesti meistriliiga klubide vorme ja ajaloonurka, "Jalgpallihaigla" palatit ja erinevaid jalgpalliauhindu. Lapsed leiavad eest huvitavaid jalgpalliteemalisi lauamänge, mida kohapeal mängida saab. Jalgpallinäitus jääb avatuks septembrini.

Kell 12.00 algas Eesti Spordimuuseumi II foorum, mille teemaks oli seekord "Spordifännimine: kultuur või kultuuritus?". Arutelu üheks peateljeks sai iseenesest mõista jalgpalli MM-võistlused. Foorumil pakuti aruteluks välja järgmised teemad: Mis on spordifännimise peamine mõte? Kas fännimine on kultuurivorm? Millised on fännimise välised, millised sisemised vormid? Kas fännid ja vägivald kuuluvad kokku? Millised on fänninduse võimalikud arengusuunad Eestis? Foorumil astusid üles ka "Jalgpallihaigla", Erki Noole fännklubi ja Tartu "Rocki" fännklubi esindajad.

Kell 14.20 asuti ühiselt näitusesaalis sisse seatud suurelt ekraanilt jälgima MM-võistluste avamängu Prantsusmaa–Senegal.

Selline mugav jalgpalli MM-võistluste jälgimise võimalus jääb näitusesaali üles kogu jalgpallilahingutele ajaks ja video vahendusel saab külastaja hiljemgi näituseelamusele ekraanilt lisa.

ARNOLD GREEN SPORDIMUUSEUMIS

5. juuni ESAS-i seltsipäeval Eesti Spordimuuseumis toimus jaanuaris ärajäänud kohtumine Eesti Olümpiakomitee ekspresidendi ja auliikme Arnold Greeniga.

Arnold Green meenutas oma lapsepõlve ja kooliaega Rakveres, kõneles oma suhtest spordiga, Moskva olümpiamängude Tallinna purjeregati organiseerimist, Eesti Olümpiakomitee taastamist jne.

Arnold Green oli aastatel 1962–1990 Eesti NSV välisminister; ta oli 1980. a. Moskva suveolümpiamängude organiseerimiskomitee aseesimees ja Tallinna olümpiapurjeregati juht. 1989–1997 oli Arnold Green Eesti Olümpiakomitee president.

Lõpuks vastas ettekandja arvukatele küsimustele. Mitmed kohalolijatest avaldasid hr. Arnold Greenile täit tunnustust rahvusliku spordi- ja kultuurielu edendamise eest kõikide takistuste kiuste.

JALGPALLINÄITUS SAI LISA

Järgmisse riiki kolinud Helsingi olümpianäituse asemele sai 12. juunil ruumi võrra avaramaks jalgpallinäitus. Eksponeeritud on muuseumi omanduses olevast Moskva kollektsionääri Vladimir Rundaltsevi (1911–1973) kollektsioonist 444 ja erinevaid teid pidi muuseumisse kogunenud 62 jalgpalliteemalist medalit ja märki, millest enamus on vaataja ees esmakordselt. Ilmestamiseks ruumi seinu sellel ulatuslikul jalgpallialaste medalite-märkide väljapanekul, leidsid nüüd nelja spordifotograafi jalgpalli kajastavad pildid uuesti koha näitusesaalis.

INFORMATSIOON

Eesti Spordiajaloo Seltsi põhikiri näeb ette, et liikmed täidaksid üht põhikohust seltsi ees – maksaksid tähtaegselt, s.o. jooksva aasta kestel ära seltsi liikmemaksu, mis juba pikemat aega on täiskogu otsusel jäänud pidama 25 kroonile töötavatel liikmetel ja 10 krooni pensionäridel aastas. Liikmemaksu on võimalik tasuda või saata seltsi juhatusele (Tallinna osakonna liikmetel oma osakonna laekurile) ehk ka seltsi raamatupidamist korraldavale Eesti Spordimuuseumi pearaamatupidajale Hilja Nõmmejale (Tartu, Rüütli 15, ruum 314) või seltsi esimehele Enn Mainlale (samas, ruum 316), samuti on võimalik liikmemaks kanda üle Eesti Spordiajaloo Seltsi arveldusarvele nr. 10152001602002 Eesti Ühispanka (kood 401).

Vaatamata meeldetuletusele on kahjuks ikka veel neid seltsi liikmeid, kellel on tasumata ESAS-i liikmemaks lisaks sellele aastale ka mõnegi eelneva aasta eest. Palume oma võlgnevus likvideerida hiljemalt 1. oktoobriks 2002 või anda maksmise viibimise põhjustest ja tasumise tähtajast Eesti Spordiajaloo Seltsi juhatusele (Rüütli 15-316, Tartu 51007; tel. 07/300754, fax 07/300763, E-mail: esas@spordimuuseum.ee) teada samaks ajaks.

□ □ □ □ □ □ □

**Eesti Spordiajaloo Selts tänab Eesti Kultuurkapitali
seltsi tegevuse toetamise eest!**

□ □ □ □ □

**Eesti Spordiajaloo Seltsi Teataja nr. 21
koostas ja toimetas Enn Mainla**